

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет агротехнологій та природокористування
Кафедра захисту рослин ім. А.К. Мішньова

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
ХВОРОБИ ДЕКОРАТИВНИХ І КВІТКОВИХ РОСЛИН
(вибірковий)

Реалізується в межах освітньої програми

ЗАХИСТ І КАРАНТИН РОСЛИН

за спеціальністю 202 «Захист і карантин рослин»
(шифр, назва)

на першому рівні вищої освіти (бакалаврський)

Суми - 2021

Розробник: А.О. Бурдуліук, к.с.-г.н., доцент кафедри захисту рослин ім. А.К. Мішньова

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри захисту рослин ім. А.К. Мішньова	протокол від 21.06.2021 р. №27
	Завідувач кафедри В.А. Власенко

Погоджено:

Гарант освітньої програми О.М. Бакуменко

Декан факультету агротехнологій та природокористування І.М. Коваленко

Рецензія на робочу програму (додається) надана:

член проєктної групи В.А. Власенко

представник групи забезпечення В.М. Деменко

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації Борщак Е.О.
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 26.06 2021 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми
2021-2022			Власенко В.А.	Бакуменко О.М.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	ВК 13 Хвороби декоративних і квіткових рослин							
2.	Факультет/кафедра	Агротехнологій та природокористування / Захисту рослин ім. А.К. Мішньова							
3.	Статус ОК	Вибірковий							
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК	Захист і карантин рослин / 202 – Захист і карантин рослин							
5.	ОК може бути запропонований для (для вибіркового ОК)	-							
6.	Рівень НРК	6 рівень							
7.	Семестр та тривалість вивчення	7 (5 с.т.) семестр, 13 тижнів ЗР 1801-1, ЗР 1901-1с.т.							
8.	Кількість кредитів ЄКТС	3,0							
9.	Вид контролю	залік							
10.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота (заняття)						Самостійна робота	
		Лекційні		Практичні		Лабораторні			
		денна	заоч.	денна	заоч.	денна	заоч.	денна	заоч.
		12	-	-	-	14	-	64	-
11.	Мова навчання	Українська							
12.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Бурдуланюк Алла Олександрівна							
11.1	Контактна інформація	Доцент кафедри захисту рослин ім. А.К. Мішньова кабінет 23 корпусу кафедри захисту рослин ел. адреса: burdalla@ukr.net Профайл викладача - http://surl.li/zekw Консультації: очна - щопонеділка 13 ⁰⁰ -14 ⁰⁰ ; онлайн через Viber - понеділок-п'ятниця з 12.15 до 13.00							
13.	Загальний опис освітнього компонента	Квіткові та декоративні культури страждають від хвороб, що негативно впливає на їх декоративність і відповідно на вартість реалізованої продукції. Збудниками хвороб можуть бути гриби, бактерії та віруси. Збудники уражують вегетативні та декоративні органи квіткових та декоративних рослин. В результаті рослини сильно відстають в рості та розвитку, погано квітнуть і втрачають декоративність. Дисципліна «Хвороби декоративних і квіткових рослин» вивчає: причини виникнення та типи хвороб рослин, головні положення теорій патогенезу, епіфітотіології, імунітету рослин, основи систематики та біолого-екологічні особливості збудників хвороб, сучасні методи діагностики, засоби та заходи захисту рослин від збудників хвороб.							
14.	Мета освітнього компонента	Метою вивчення навчальної дисципліни є розробка захисної системи рослин від фітопатогенів та несприятливих факторів навколишнього середовища, на							

		<p>основі знання методів діагностики хвороб, біології збудників хвороб.</p> <p>Завдання: оволодіння знаннями щодо збудників хвороб декоративних та квіткових рослин, систематика, біологія, морфологія, сучасні методи діагностики хвороб, патогенез та динаміка хвороб рослин, сучасний підхід до захисту рослин від збудників хвороб..</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:</p> <p>Знати: причини виникнення хвороб рослин, сутність хвороби, особливості перебігу патологічного процесу у хворій рослині, типи хвороб, класифікацію хвороб, причини неінфекційних хвороб, основні збудники хвороб декоративних та квіткових рослин, сучасні методи діагностики хвороб, засоби та заходи захисту рослин від збудників хвороб.</p> <p>Вміти: визначати типи хвороб рослин, діагностувати хвороби та ідентифікувати патогенів, прогнозувати появу та поширення хвороб, обґрунтовувати заходи по обмеженню розвитку хвороб.</p>
15.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	<p>Пререквізити: Вступ до спеціальності, Загальна вірусологія, Хімічний захист рослин (фітофармакологія) з основами токсикології, Карантинні хвороби, Сільськогосподарська фітопатологія, Основи біологічного захисту.</p> <p>Постреквізити: Без обмежень</p>
16.	Політика академічної доброчесності	<p>Академічна доброчесність у СНАУ регулюється низкою нормативних документів, які розміщені на офіційному сайті ЗВО https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/.</p> <p>Ці документи визначають академічну доброчесність та містить вказівки щодо процедури, якої слід дотримуватися, коли учасник освітнього процесу порушив академічну доброчесність.</p> <p>Такі дії, як плагіат, видавання себе за іншу особу, шахрайство, фабрикація, фальсифікація, самоплагіат, обман, необ'єктивне оцінювання вважаються прямим порушенням академічної доброчесності та спричиняють суворі покарання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо); – повторне проходження навчального курсу; – попередження; – винесення догани; – відрахування з університету (ст. 48 Закону України «Про освіту»). <p>Політика курсу</p> <p>Студенту рекомендовано не пропускати заняття, мати відповідний зовнішній вигляд, старанно виконувати завдання, активно брати участь у навчальному процесі. У разі відсутності через хворобу надати відповідну</p>

		<p>довідку. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час за попередньою домовленістю з викладачем. Вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії з проблем навчальної дисципліни. Обов'язковою вимогою є дотримання норм академічної доброчесності.</p> <p>Здобувачі вищої освіти повинні плановірно та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно працювати під час практичних занять, брати участь в обговорення дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Для одержання високого рейтингу необхідно виконувати наступні умови:</p> <ul style="list-style-type: none"> – не пропускати навчальні заняття, не запізнюватись; – активно брати участь у навчальному процесі; – своєчасно виконувати навчальні завдання; – осмислювати, аналізувати, розуміти навчальний матеріал; – не відволікатися на сторонні справи під час занять; – з повагою ставитись до думки інших здобувачів вищої освіти; – не користуватися гаджетами під час занять без дозволу викладача; – приділяти достатню увагу самостійній роботі; – для нарахування додаткових балів та підвищення рейтингу з дисципліни здобувачі вищої освіти можуть брати участь у наукових конференціях, підготувати наукову статтю тощо. <p>Критеріями оцінювання знань за поточний контроль є успішність освоєння знань та набутих навичок на лекціях та практичних заняттях, що включає здатність здобувача вищої освіти засвоювати категорійний апарат, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладання навчального матеріалу, активність роботи на практичних заняттях, рівень знань за результатами опитування, самостійне опрацювання тем у цілому чи окремих питань. Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення освітнього компонента за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного та підсумкового контролів. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів.</p> <p>Індивідуальні завдання, письмові роботи, надані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (15 % від загальної суми балів за конкретне заняття).</p> <p>Інклюзивність навчального процесу для осіб з особливими потребами застосовується з урахуванням їхніх можливостей та потреб (дистанційне навчання в системі Moodle тощо).</p>
17.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1089

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК:	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)			Як оцінюється РНД
	ПРН 4	ПРН 6	ПРН 12	
ДРН 1. Знати причини виникнення хвороб рослин, типи хвороб рослин, головні положення теорій патогенезу, епіфітотіології, імунітету рослин.	+			Тест множинного вибору та індивідуальне завдання. Презентація, доповідь. Письмовий екзамен. Невеликі тести (до 5 хв.). Уважна перевірка та аналіз виконаних завдань. Обговорення обраних шляхів розв'язання проблеми. Усні презентації, самооцінювання та взаємооцінювання. Оволодіння навичками і вміннями при спостереженні. Спостереження за здобувачами у процесі виконання завдань
ДРН 2. Знати основи систематики та біолого-екологічні особливості збудників хвороб, сучасні методи діагностики хвороб, засоби та заходи захисту рослин від збудників хвороб.		+		Тест множинного вибору та індивідуальне завдання. Презентація, доповідь. Письмовий екзамен. Невеликі тести (до 5 хв.). Уважна перевірка та аналіз виконаних завдань. Обговорення обраних шляхів розв'язання проблеми. Усні презентації, самооцінювання та взаємооцінювання. Оволодіння навичками і вміннями при спостереженні. Спостереження за здобувачами у процесі виконання завдань
ДРН 3. Вміти визначати типи хвороб рослин, діагностувати хвороби та ідентифікувати патогенів, прогнозувати появу та поширення хвороб, обґрунтовувати заходи по			+	Тест множинного вибору та індивідуальне завдання. Презентація, доповідь. Письмовий екзамен. Невеликі тести (до 5 хв.). Співпраця здобувачів у групі та здатність працювати зосереджено.

обмеженню розвитку хвороб.				Уважна перевірка та аналіз виконаних завдань. Індивідуальні бесіди про результати виконаних завдань. Обговорення обраних шляхів розв'язання проблеми. Усні презентації, самооцінювання та взаємооцінювання. Оволодіння навичками і вміннями при спостереженні. Спостереження за здобувачами у процесі виконання завдань
----------------------------	--	--	--	---

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл у межах загального бюджету часу								Рекомендована література
	Аудиторна робота						Самостійна робота		
	Лк		Пз		Лаб.з		робота		
	ден.	заоч.	ден.	заоч.	ден.	заоч.	денна	заоч.	
Модуль 1. Хвороби одно- та дворічних квіткових рослин, багаторічних квіткових рослин, хвої та заходи з обмеження їх розвитку									
Тема 1. Хвороби айстри, мальви, віоли та заходи з обмеження їх розвитку	2		-		2		-		1-13, електронні ресурси
Тема 2. Хвороби календули, петунії, бегонії, пеларгонії, ротиків, чорнобривців та заходи з обмеження їх розвитку	2		-		2		-		1-13, електронні ресурси
Тема 3. Хвороби багаторічних квіткових рослин закритого ґрунту та заходи з обмеження їх розвитку.	2		-		-				1-13, електронні ресурси
Тема 4. Хвороби троянди та хризантеми	-		-		2		-		1-13, електронні ресурси
Тема 5. Хвороби хвої та заходи з обмеження їх розвитку	-		-				32		1-13, електронні ресурси
Модуль 2. Хвороби багаторічних квіткових рослин відкритого ґрунту, цибулинних і бульбоцибулинних квіткових рослин, листя деревних порід та заходи з обмеження їх розвитку									
Тема 6. Хвороби багаторічних квіткових рослин відкритого ґрунту та заходи з обмеження їх розвитку	2		-		-		-		1-13, електронні ресурси
Тема 7. Хвороби цибулинних і бульбоцибулинних квіткових рослин та заходи	2		-		-		-		1-13, електронні ресурси

з обмеження їх розвитку									
Тема 8. Хвороби листя деревних порід та заходи з обмеження їх розвитку	2		-		-		-		1-13, електронні ресурси
Тема 9. Хвороби жоржини, півників, півонії та флокса	-		-		2				1-13, електронні ресурси
Тема 10. Хвороби гладіолуса, гіацинта та тюльпана	-		-		2				1-13, електронні ресурси
Тема 11. хвороб гілок та стовбурів листяних порід	-				2				1-13, електронні ресурси
Тема 12. Кореневі та стовбурові гнилі листяних порід та заходи з обмеження їх розвитку	-				2		16		1-13, електронні ресурси
Тема 13. Кореневі та стовбурові гнилі хвойних порід	-				-		16		1-13, електронні ресурси
Всього	12		-		14	-	64		

3.1. Теми та план лекційних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Хвороби айстри, мальви, віоли та заходи з обмеження їх розвитку 1. Хвороби айстри. 2. Хвороби мальви. 3. Хвороби віоли.	2
2	Тема 2. Хвороби календули, петунії, бегонії, пеларгонії, ротиків, чорнобривців та заходи з обмеження їх розвитку 1. Хвороби календули. 2. Хвороби петунії. 3. Хвороби бегонії. 4. Хвороби пеларгонії. 5. Хвороби ротиків. 6. Хвороби чорнобривців	2
3	Тема 3. Хвороби багаторічних квіткових рослин закритого ґрунту та заходи з обмеження їх розвитку 1. Хвороби троянди. 2. Хвороби хризантеми. 3. Хвороби півників.	2
4	Тема 4. Хвороби багаторічних квіткових рослин відкритого ґрунту та заходи з обмеження їх розвитку 1. Хвороби жоржин. 2. Хвороби півонії. 3. Хвороби флокса.	2
5	Тема 5. Хвороби цибулинних і бульбоцибулинних квіткових рослин та	2

	заходи з обмеження їх розвитку 1. Хвороби тюльпану. 2. Хвороби гладіолуса.	
6	Тема 6. Хвороби листя деревних порід та заходи з обмеження їх розвитку 1. Борошниста роса. 2. Плямистості листя. 3. Іржасті хвороби листяних порід. 4. Деформація листя та парша.	2
7	Разом	12

3.2. Теми лабораторних занять

1	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вивчення та визначення хвороб айстри садової, мальви та віоли.	2
3		2
4	Тема 2. Вивчення та визначення хвороб календули, петунії, бегонії, пеларгонії, ротиків та чорнобривців	2
	Тема 3. Вивчення та визначення хвороб троянди та хризантеми	2
5	Тема 4. Вивчення та визначення хвороб жоржини, півників, півонії та флокса	2
6	Тема 5. Вивчення та визначення хвороб гладіолуса, гіацинта та тюльпана	2
7	Тема 6. Вивчення та визначення хвороб листя деревних порід	2
8	Разом	14

3.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми та перелік питань	Кількість годин
1	Тема 1. Хвороби хвої та заходи з обмеження їх розвитку 1. Хвороби типу "шютте". 2. Іржа хвої.	32
2	Тема 2. Кореневі та стовбурові гнилі листяних порід та заходи з обмеження їх розвитку 1. Кореневі гнилі листяних порід. 2. Стовбурові гнилі листяних порід.	16
3	Тема 3. Кореневі та стовбурові гнилі хвойних порід 1. Кореневі гнилі хвойних порід. 2. Стовбурові гнилі хвойних порід.	16
4	Разом	64

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати студент самостійно)	Кількість годин
ДРН 1. Знати причини виникнення хвороб рослин, типи хвороб рослин, головні положення теорій патогенезу, епіфітотіології, імунітету рослин.	<ul style="list-style-type: none"> - словесні (навчальна лекція, бесіда, розповідь, пояснення, навчальна дискусія); - наочні (демонстрація, ілюстрація, презентація); - практичні (вправа, дослід, практична робота); - за логікою викладу (індукція, дедукція); - за рівнем пізнавальної активності (пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад, частково-пошукові, дослідницькі); - інтерактивних методів навчання (інтерактивні технології колективно-групового та кооперативного навчання: загальне коло, мікрофон, незавершені ідеї, мозковий штурм, casemетод, робота в малих групах, діалог, синтез думок, спільний проект, пошук інформації, коло ідей); - нетрадиційні методи навчання (викладач як модератор, ігрове проектування). 	8	Уважне читання конспектів і продумування проблемних питань лекцій, рішення завдань;	22
ДРН 2. Знати основи систематики та біолого-екологічні особливості збудників хвороб, сучасні методи діагностики хвороб, засоби та заходи захисту рослин від збудників хвороб.		9	відвідування бібліотеки, робота з різноманітною літературою, ведення записів, конспектів;	21
ДРН 3. Вміти визначати типи хвороб рослин, діагностувати хвороби та ідентифікувати патогенів, прогнозувати появу та поширення хвороб, обґрунтовувати заходи по обмеженню розвитку хвороб.		9	обговорення навчального матеріалу з іншими студентами без участі викладача; підготовка доповідей, повідомлень, реферату, презентацій;	21
			- виконання індивідуального завдання; використання ПК	
Всього		26		64

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

При оцінюванні за освітнім компонентом використовується безперервне оцінювання – це поєднання сумативного та формативного оцінювання. Безперервне оцінювання застосовується з метою встановлення зворотного зв'язку зі студентами та сумативного оцінювання з фіксуванням оцінок. Обов'язковою умовою є, щоб метод оцінювання дозволяв перевірити, досягнуті чи ні встановлені результати навчання. Для цього і використовуються декілька методів одночасно.

5.1. Сумативне оцінювання

Сумативне оцінювання – підбиває підсумки навчальної діяльності студента у певний момент часу, зазвичай у кінці модулів (модуль 1, модуль 2) атестація та іспит. Сумативне оцінювання можна описати, як оцінювання по закінченні курсу, яке дозволяє визначити рівень досягнень студента, що підсумовує певний етап навчання.

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Частка у загальній оцінці	Дата складання
1.	Тест множинного вибору та індивідуальне завдання. (Модуль 1. Хвороби одно- та дворічних квіткових рослин, багаторічних квіткових рослин, хвої та заходи з обмеження їх розвитку. Теми 1-6.	35 балів / 35%	Згідно графіку навчання та семестру обрання дисципліни
2.	Контролюючий тест (питання з множинним вибором; проміжна атестація)	15 балів / 15%	
4.	Тест множинного вибору та індивідуальне завдання (Модуль 2. Хвороби багаторічних квіткових рослин відкритого ґрунту, цибулинних і бульбоцибулинних квіткових рослин, листя деревних порід та заходи з обмеження їх розвитку); Теми 7-11.	50 балів / 50%	

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<22 балів	22-25 балів	26-31 балів	32-35 балів
Тест множинного вибору та індивідуальне завдання. (Модуль 1. Хвороби одно- та дворічних квіткових рослин, багаторічних квіткових рослин, хвої та заходи з обмеження їх розвитку. Теми 1-6).	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі питання розкриті не повністю, відсутній аналіз вивченого матеріалу	Виконано усі вимоги завдання, присутні не значні помилки	Виконано усі вимоги завдання, чітко інтерпретовано отримані результати, зроблені пропозиції щодо поліпшення та удосконалення конкретних питань, сформована своя думка та своє бачення певної проблеми, продемонстровано здатність до критичної оцінки різних джерел інформації, вдумливість, зроблені висновки щодо використання отриманих знань у професійній діяльності

Контролюючий тест (питання з множинним вибором; проміжна атестація)	<9 балів	9-11 балів	12-13 балів	14-15 балів
	Менше 6 вірних відповідей на питання тесту	6-7 вірних відповідей на питання тесту	8 вірних відповідей на питання тесту	9-10 вірних відповідей на питання тесту
Тест множинного вибору та індивідуальне завдання (Модуль 2. Хвороби багаторічних квіткових рослин відкритого ґрунту, цибулинних і бульбоцибулинних квіткових рослин, листя деревних порід та заходи з обмеження їх розвитку; Теми 7-11)	<30 балів	30-37 балів	38-45 балів	46-50 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі питання розкриті не повністю, відсутній аналіз вивченого матеріалу	Виконано усі вимоги завдання, присутні не значні помилки	Виконано усі вимоги завдання, чітко інтерпретовано отримані результати, зроблені пропозиції щодо поліпшення та удосконалення конкретних питань, сформована своя думка та своє бачення певної проблеми,

5.2. Формативне оцінювання

Формативне оцінювання (assessment) є джерелом інформації про успішність засвоєння результатів навчання як для викладачів, так і для самих здобувачів. Формативне оцінювання, як правило, проводиться в ході вивчення ОК. Результати виконання здобувачами оціночних завдань допомагають викладачу при прийнятті рішень щодо характеру подальшого навчання.

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Невеликі тести (до 5 хв.)	Щотижнево, наприкінці практичного заняття
2	Співпраця здобувачів у групі та здатність працювати зосереджено	Щотижнево, упродовж семестру
3	Уважна перевірка та аналіз виконаних завдань	Щотижнево, упродовж семестру
4	Індивідуальні бесіди про результати виконаних завдань	Щотижнево, упродовж семестру
5	Захист лабораторних робіт	Щотижнево, упродовж семестру
6	Аналіз фахових текстів чи даних	Щотижнево, упродовж семестру
7	Обговорення обраних шляхів розв'язання проблеми	Щотижнево, упродовж семестру
8	Усні презентації, самооцінювання та взаємооцінювання	2-12 тиждень

9	Оволодіння навичками та уміннями при спостереженні	Щотижнево, упродовж семестру
10	Спостереження за здобувачами у процесі виконання завдань	Щотижнево, упродовж семестру

5.3. Розподіл балів, які отримують здобувачі під час вивчення ОК

Поточне оцінювання та самостійна робота													Разом за модулі	Атестація	Сума
Змістовий модуль 1 0-35 балів					Змістовий модуль 2 0-50 балів										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	85	15	100
4	4	2	2	23	5	5	5	4	4	4	13	10			

Розподіл балів системи ЄКТС за результатами навчання і семестрової (підсумкової) атестації у формі заліку:

до 85 балів – за результатами модульного контролю упродовж семестру;

до 15 балів – за результатами проміжної атестації;

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1. Підручники, посібники

1. Піковський М.Й., Кирик М.М., Дудченко В.В. Діагностика хвороб рослин / Методичний посібник для студентів із спеціальності 8.130104-“Захист рослин“. – К.: Вид. Центр НУБіП України, 2009. – 38 с.
2. Защита растений от болезней / Под ред. В.А. Шкаликова.- М.: Колос, 2009.- 248 с.
Кирик М.М., Піковський М.Й., Дудченко В.В., Дудченко Т.В. Хвороби кореневої системи рослин // Методичний посібник для студентів із спеціальності 8.130104-“Захист рослин“. – К.: Вид. Центр НУБіП України, 2010. – 163 с.

3. Колодійчук В. Д. Практикум із сільськогосподарської фітопатології: навч. посібник / В. Д. Колодійчук, А. І. Кривенко, Н. І. Шушківська. - К. : Центр учбової л-ри, 2013. - 230, с.
4. Марков І.Л. Практикум із сільськогосподарської фітопатології: для студ. агроном. спец. вищ. аграрних закладів освіти III-IV рівнів акредитації / І. Л. Марков. - К. : ННЦ "Ін-т аграр. економіки", 2011. – 527 с.
5. Марков І.Л. Довідник із захисту польових культур від хвороб та шкідників / І. Л. Марков, М. Б. Рубан. - К. : ТОВ "Компанія "Юнівест Медіа", 2014. - 384 с.
6. Марков І.Л. Фітопатологія: Підручник / І.Л. Марков, О.В. Башта, Д.Т. Гентош, В.А. Глим'язний, О.П. Дерменко, Є.П. Черненко;/ за редакцією І.Л. Маркова. – К.: Фенікс, 2016. – 490 с.;
7. Марютін Ф.М. Фітопатологія: навчальний посібник / Марютін Ф.М., Пантелєєв В.К., Білик М.О. – Харків: Еспада, 2008 – 552 с.
8. Піковський М.Й., Кирик М.М. Хвороби квіткових і декоративних культур / Методичний посібник для студентів зі спеціальності 6.090105-Захист рослин. – К.: «ЦП "КОМПРИНТ"». – 2012. – 108 с.
9. Пересыпкин В.Ф. Сільськогосподарська фітопатологія / В.Ф. Пересыпкин – Київ: Аграрна освіта, 2000. – 415 с.
10. Хвороби квіткових і декоративних рослин: навчальний посібник для підготовки бакалаврів із спеціальності 202- захист і карантин рослин / М. М. Кирик, В.К. Шевчук, М.Й. Піковський [та ін.]. - К. : ЦП "Компринт", 2017. - 450с.
11. Diagnosis of seed pathologies of fungal etiology and identification of their pathogens. Educational Edition. Authors: M.M. Kyryk; M.Y. Pikovskyi; S.S. Azaiki. – К.: Phoenix, 2008. – 28 p.
12. Kyryk M.M., Pikovskyi M.Y., Azaiki S. Diseases of flower and decorative crops. Methodical manual for students with a specialization in 6.090105-Plant Protection. – Kyiv, 2014. – 125 p.
13. Methodical manual for Practical Studies of General and Agricultural Phytopathology. Educational Edition for students of plants protection speciality. Authors: M.M. Kyryk; S.S. Azaiki; M.Y. Pikovskyi. – К.: Phoenix, 2008. – 76 p.

6.1.2. Методичне забезпечення

1. Піковський М.Й., Кирик М.М. Методичний посібник до виконання лабораторних робіт із дисципліни “Хвороби декоративних і квіткових рослин” студентами зі спеціальності 6.090105-захист рослин. – К.: Вид. центр НУБіП України. – 161с.
2. Хвороби декоративних і квіткових рослин. Рожкова Т.О., Бурдуланюк А.О., Татарінова В.І. Практикум щодо проведення лабораторних занять для студентів 4 курсу та 2 с.т. факультету Агротехнологій та природокористування, спеціальності 202 «Захист і карантин рослин» ОС «Бакалавр» – Суми: Сумський національний аграрний університет, 2014. – 77 с.

6.1.3. Електронні ресурси

1. Основні хвороби та шкідники квітково-декоративних рослин. . [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://surl.li/abhal>
2. Хвороби квіткових культур. Хвороби і шкідники декоративних рослин. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://surl.li/abhao>
3. Хвороби декоративних рослин. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://uk.kronplatz-stories.com/1439-diseases-of-ornamental-plants>
4. Захист рослин. Електронний посібник. Хвороби декоративних, квіткових та газонних рослин.

[Електронний ресурс]. - Режим доступу:

http://192.162.132.48:5000/MyWeb/manual/sadovo_parkove/zaxust_rosln/5/5.htm

6.2. Додаткові джерела

1. Burdulanyuk A.O., Tatarynova V.I. et al. Динаміка чисельності жуків-короїдів в екосистемі хвойних лісів Полісся Сумщини. Ukrainian Journal of Ecology, [S.l.], v. 8, n. 2, p. 95-104, апр. 2018. ISSN 2520-2138.
2. Vlasenko V.A., O.M. Bakumenko, O.M. Osmachko, A.O. Burdulaniuk, V.I. Tatarynova, V.M. Demenko, T.O. Rozhkova, O.M. Yemets, V.I. Bilokopytov, S.M. Horbas, Meng Fanhua, Zhou Qian. Ecological plasticity and adaptability of Chinese winter wheat varieties (*Triticum aestivum* L.) under the conditions of NorthEast forest steppe of Ukraine. Ukrainian Journal of Ecology. V. 8(4), 2018, P. 114-121.
3. Yemets O.M., Vlasenko V.A., Demenko V.M., Tatarynova V.I., Rozhkova T.O., Burdulaniuk A.O., O.M. Bakumenko, O.M. Osmachko, Y. M. Shcherbyna. Seymska Population of Russian Desman (L.) in North-Eastern Part of Ukraine: A Desmana moschata History of Formation and Current State. Indian Journal of Ecology, 2020. 47(4). P. 1077-108.
4. T.O. Rozhkova, A.O. Burdulanyuk, O.M. Bakumenko, O.M. Yemets, V.A. Vlasenko, V.I. Tatarynova, V.M. Demenko, O.M. Osmachko, V.M. Polozhenets, L.V. Nemerytska, I.A. Zhuravska, A.V. Matsyura, S.V. Stankevych. Influence of seed treatment on microbiota and development of winter wheat seedlings. Ukrainian Journal of Ecology, 2021, 11(1), 55-61, doi: 10.15421/2021_8.
5. Tetiana Rozhkova, Alla Burdulanyuk, Olha Bakumenko, Oleksandr Yemets, Oleksandr Filenko and Rimma Filenko. Spreading of *Alternaria* spp. in Mycoflora of Winter Wheat Seeds in North-East of Ukraine. Indian Journal of Ecology, 2021. 48(3). P. 904-909.2. Минкевич И. И.. Фитопатология. Болезни древесных и кустарниковых пород: / И. И. Минкевич, Т. Б. Дорофеева, В. Ф. Ковязин. - СПб. ; М. ; Краснодар: Лань, 2011. - 160 с.
6. Пересыпкин В.Ф. Сельскохозяйственная фитопатология / В.Ф. Пересыпкин – [4-е изд.] – Москва: Агропромиздат, 1989. – 480 с.

6.3. Програмне забезпечення

1. Excel.
2. Текстовий редактор Word.
3. Microsoft Office Power Point.
4. Електронна база даних з програмою «Agrobases». Веб-версія: <https://agrobasesapp.com/>
5. Програма Greenval. Веб-версія: <https://greenval.org/about>

**РЕЦЕНЗІЯ НА РОБОЧУ ПРОГРАМУ (СИЛАБУС)
Хвороби декоративних і квіткових рослин**

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента гарантом або членом проєктної групи	Так	Ні	Коментар
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	+		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають передбаченим ПРН (для	+		
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх	+		

Член проєктної групи ОП Захист і карантин рослин

 Олександр Васильович Васильченко
(оп)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента викладачем відповідної кафедри	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є	+		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	+		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) дають можливість виміряти та оцінити рівень їх	+		
Результати навчання (ДРН) стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної	+		
Зміст ОК сформовано відповідно до структурно-логічної	+		
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання	+		
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження, що є доцільним та достатнім для	+		
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету	+		
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом	+		
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього	+		
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання (ДРН)			
Література є актуальною	+		
Перелік навчальних ресурсів містить необхідні для досягнення ДРН програмні продукти	+		

Рецензент (викладач кафедри захисту рослин)

 Олександр Васильович Васильченко
(оп)